

Smartphonegebruik achter het stuur

GEDRAGSBEVRAGING - 2019

Methode

Online bevraging afgenomen bij 923 Vlamingen met een smartphone en een rijbewijs tussen 18 en 65 jaar (mei 2019). Na afloop van de campagne automodus werd een nieuwe bevraging georganiseerd bij 601 respondenten tussen 18 en 54 jaar. Indien relevant (significante verschillen na de campagne) worden ook cijfers uit deze bevraging vermeld.

De bevragingen werd uitgevoerd door Ipsos. De gedetailleerde cijfers, grafieken en de gestelde vragen kun je ook downloaden.

Doelstelling

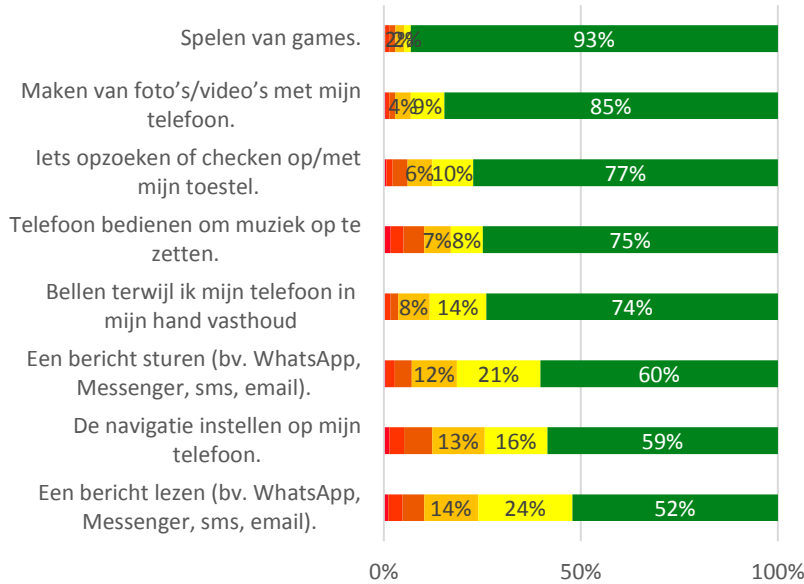
Deze gedragsbevraging wil een zicht geven op hoeveel bestuurders in Vlaanderen hun smartphone met de hand bedienen en waarom. De resultaten van de bevraging hebben enerzijds als doel om de focus scherper te kunnen stellen op specifieke categorieën bestuurders, en anderzijds om zicht te krijgen op de voornaamste redenen waarom bestuurders hun smartphone blijven gebruiken achter het stuur en hoe ze staan tegenover het concept "automodus".

Smartphonegebruik achter het stuur

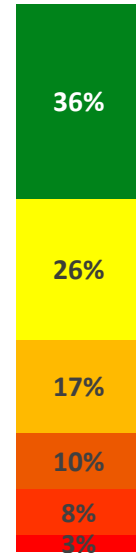
Hoe vaak bedienen we de smartphone met de hand achter het stuur?

Het gebruik van de smartphone achter het stuur beperkt zich niet enkel tot bellen of een bericht sturen. Wanneer dus rechtstreeks gevraagd wordt naar hoe vaak iemand zijn smartphone met de hand bedient, leidt dat vaak tot onderschattingen omdat bestuurders wel eens een handeling vergeten. Het is daarom van belang dat we peilen naar specifieke handelingen (zie figuur 1) en dat we die handelingen dan voor elke persoon optellen. Op basis daarvan geeft **63% van de bestuurders** tussen 18 en 65 jaar aan dat ze hun smartphone al eens met de hand bedienen **tijdens het rijden (auto effectief in beweging)**. Daarnaast geeft ook 63% van de bestuurders aan handenvrij te bellen.

Hoe vaak doe je onderstaande handelingen tijdens het besturen van een auto?

Hoe vaak bedienen bestuurders de smartphone met de hand, tijdens het rijden?

■ Elke rit ■ Bijna elke rit ■ Helft van de ritten ■ Minder dan de helft van de ritten ■ Eenmalig ■ Nooit

Figuur 1:

Links: Hoe vaak komen onderstaande situaties bij u voor tijdens het besturen van de auto (auto effectief in beweging)?

Rechts: Totaal van alle handelingen per bestuurder, auto effectief in beweging.

De meest voorkomende handelingen zijn:

- 1) een bericht lezen (48% heeft dit al gedaan);
- 2) de navigatie instellen (41%);
- 3) en een bericht sturen (40%).

Wanneer de auto stilstaat (voor een rood licht of in de file) geeft **76% van de bestuurders** aan de **smartphone bij de hand genomen te hebben**. Voornamelijk om berichten te lezen (64%) en te versturen (55%). De navigatie instellen blijft op eenzelfde niveau met 43% van de bestuurders die aangeeft dat al gedaan te hebben.

Wie gebruikt vooral de smartphone achter stuur?

Er zijn verschillende categorieën bestuurders die aangeven vaker de smartphone met de hand te bedienen. Onderstaande cijfers gaan over het gebruik van de smartphone **tijdens het rijden (auto in beweging)**:

Personen jonger dan 45 jaar	Eigenaars van een bedrijfswagen	Bestuurders die meer dan 3 dagen per week rijden	Zelfstandigen	Bestuurders met een iPhone
77% (t.o.v. 48% ouder dan 44 jaar)	82% (t.o.v. 57% geen bedrijfsvoertuig)	70% (t.o.v. 54% die minder dan 3 dagen per week rijden)	78%	74% (t.o.v. 60% Android)

Waarom lukt het ons niet om van de smartphone af te blijven?

Bijna iedereen vindt het gevaarlijk, vooral iets oudere bestuurders

De aanvaardbaarheid om de smartphone te gebruiken als je een auto bestuurt, is zeer laag. **Minder dan 1 op 10 bestuurders vindt het aanvaardbaar om de smartphone met de hand te bedienen.** Daarbij is er weinig verschil tussen de verschillende handelingen.

Aantal bestuurders dat het aanvaard vindt om:

- berichten te lezen 8%
- sociale media te bekijken 7%
- te bellen met de gsm in de hand 6%
- bericht te typen en verzenden 6%

Bestuurders jonger dan 35 jaar vinden alle bovenstaande handelingen iets meer aanvaard dan 55 tot 65-jarigen. Zo vindt 11% van de bestuurders jonger dan 35 jaar het aanvaard om een bericht te lezen en 9% om sociale media te bekijken. Bij 55-plussers is dat maar respectievelijk 4% en 2%.

Ook is er een **duidelijke samenhang tussen het gebruik van de smartphone** tijdens het besturen van een auto **en de aanvaardbaarheid** (spearman's correlatie: 0,43; 0,00 sig). Dat wordt ook aangetoond in onderstaande tabel. De bestuurders die regelmatig hun smartphone met de hand bedienen, duiden een veel hogere aanvaardbaarheid aan.

Gebruik smartphone versus aanvaardbaarheid	% aanvaardbaar
Elke rit	31%
Bijna elke rit	14%
Helft van de ritten	13%
Minder dan de helft van de ritten	8%
Eenmalig	6%
Nooit	4%

Aantal bestuurders dat het aanvaardbaar vindt om berichten te lezen tijdens het besturen van een auto volgens de frequentie van smartphonegebruik tijdens het rijden

Slechts 9% gaat ermee akkoord dat ze **gerust een bericht kunnen lezen tijdens het rijden**, zolang ze goed blijven opletten. Wel is er opnieuw een verschil in leeftijdscategorieën. **14% van de 18-44-jarigen** gaat akkoord met deze stelling, tegenover 3% van de 45-65-jarigen.

De kans op een ongeval wordt door **51% van de bestuurders als groot ingeschat wanneer men met de smartphone bezig is**. Dat ligt een pak hoger dan bijvoorbeeld voor snelheid, waar slechts 34% van de bestuurders vindt dat de kans op een ongeval groot is als je te snel rijdt.

Veel bestuurders vinden het niet erg om even niet bereikbaar te zijn, maar vooral zij die de smartphone minder met de hand bedienen

83% van de bestuurders vindt het normaal om even niet bereikbaar te zijn als ze zelf met de auto rijden. Opnieuw zien we een verschil in leeftijd: vooral bestuurders ouder dan 45 jaar gaan akkoord met deze stelling (88%). Bestuurders met een bedrijfswagen vinden dit minder vanzelfsprekend (74% t.o.v. 87% bij bestuurders die geen bedrijfswagen hebben) (zie onderstaande tabel).

Er is ook een duidelijke samenhang: wie het normaal vindt om niet bereikbaar te zijn, gebruikt de smartphone minder (spearman's correlatie: 0,36; 0,00 sig).

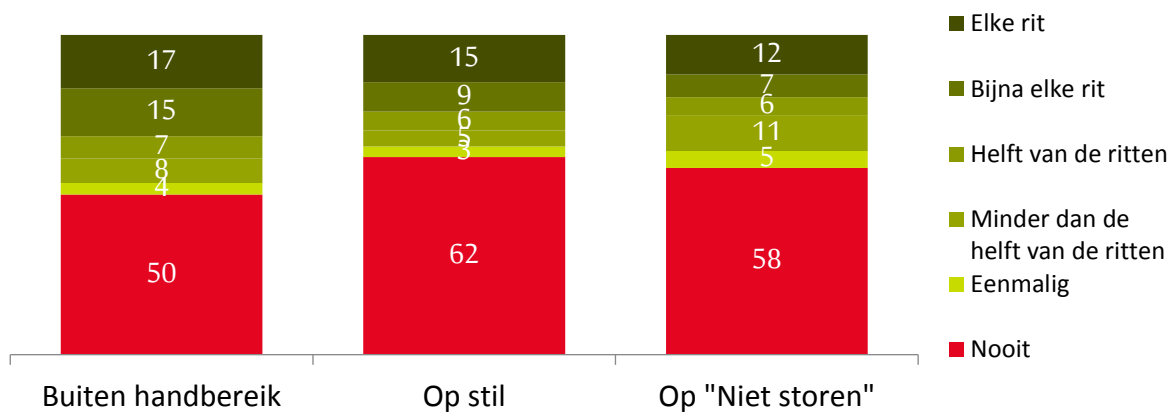
Ondanks dat velen aangeven dat ze het normaal vinden om even niet bereikbaar te zijn, **geeft maar 2 op de 3 bestuurders (67%) aan dat ze niet zullen kijken wanneer ze een bericht ontvangen**. Ook hier zien we dat bij **bestuurders jonger dan 45 jaar, slechts 60% niet kijkt**, tegenover 77% bij de groep vanaf 45 jaar (zie onderstaande tabel). Ook in de andere categorieën (bezitters van een bedrijfswagen en bestuurders die frequent met de auto rijden) zien we opnieuw die verschillen opduiken.

Een grote groep bestuurders kan zeer moeilijk aan de verleiding weerstaan om naar de smartphone te grijpen wanneer er een melding binnenkomt. De campagne 'automodus' probeert daarop in te spelen door op te roepen om de smartphone op "niet storen" of "op stil" te zetten of buiten handbereik te leggen voor je vertrekt.

	Leeftijd		Bedrijfswagen		Frequentie rijden	
	tot 44 jaar	vanaf 45 jaar	bezit bedrijfswagen	geen bedrijfswagen	> 4 dagen per week	< 3 dagen per week
Het is heel normaal om even niet bereikbaar te zijn als men met de wagen rijdt. (% akkoord)	80%	88%	74%	87%	80%	91%
Wanneer ik een bericht ontvang op mijn smartphone tijdens het besturen van een auto, kijk ik niet. (% akkoord)	59%	77%	58%	71%	62%	81%

Wat doen we met de smartphone tijdens het rijden?

Al heel wat bestuurders gaan al in automodus. **28% van de bestuurders** geeft aan **elke rit** een handeling uit te voeren om niet gestoord te worden door de smartphone tijdens het rijden. 46% doet dat **bijna elke rit**.

Figuur 2: Aantal bestuurders dat aangeeft in automodus te gaan, volgens de frequentie hoe vaak men dit doet.

Er is weinig verschil in wie hoe vaak in automodus gaat. Wel zijn er per modus enkele verschillen:

- **Vanaf 45 jaar** leggen bestuurders meer elke rit hun smartphone buiten handbereik.
- **Vrouwen** leggen vaker hun smartphone buiten handbereik (54% van de vrouwen doet dit wel eens tegenover 44% van de mannen).
- **18-35-jarigen** zetten hun smartphone meer elke rit op stil dan autobestuurders ouder dan 35 jaar.
- **18-24-jarigen** zetten hun smartphone meer op niet storen.

Welke automodus heeft de sterkste relatie met de smartphone met de hand bedienen?

Op basis van de bevraging kunnen we ook nagaan welke vorm van automodus het sterkste samenhangt met het minder of niet gebruiken van de smartphone achter het stuur. De **smartphone buiten handbereik leggen, correleert het hoogste met het niet bedienen van de smartphone** (Spearman's correlatie: -0,32; sig: 0.00), daar waar voor het "op stil zetten" van de smartphone er een eerder zwakke correlatie is (Spearman's correlatie: -0,07; sig: 0.04) en voor "niet storen" is er geen significante correlatie (sig: 0,4).

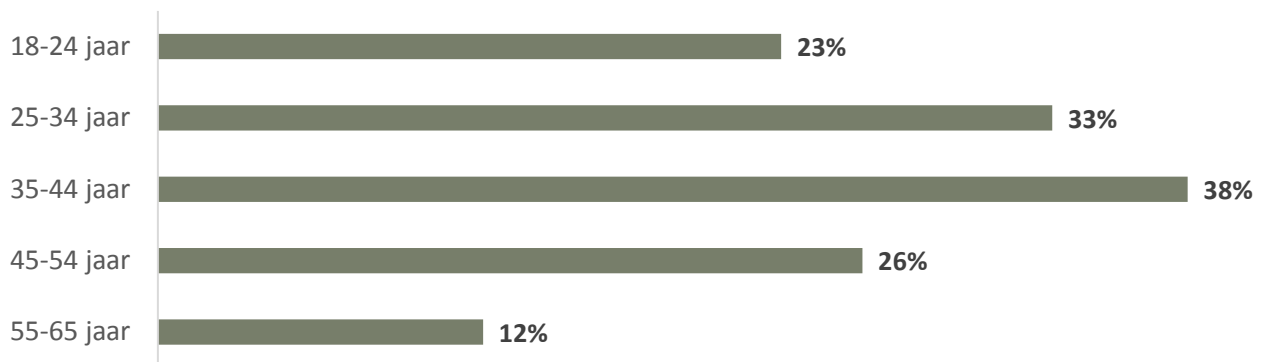
Hoe staan we tegenover automodus?

Geloof in effectiviteit automodus en gemak om het toe te passen

78% van de bestuurders is **ervan overtuigd dat je door in automodus te gaan** (waardoor je niet afgeleid wordt door je smartphone) **een aanrijding kan voorkomen**. Na afloop van de campagne automodus in augustus 2019 is dit percentage verder **gestegen naar 84%**.

Minder dan 2 op 3 bestuurders (63%) vindt het gemakkelijk om in automodus te gaan. Opvallend daarbij is dat het voornamelijk de 35-44-jarigen zijn die het het moeilijkst hebben om in automodus te gaan.

Hoe makkelijk vindt u het om in Automodus te gaan vooraleer u met de auto vertrekt? (% eerder moeilijk en heel moeilijk)

Figuur 3: Verdeling 'Hoe gemakkelijk vindt u het om in automodus te gaan vóór u vertrekt?', volgens leeftijd.

Opvallend is ook dat de categorieën die aangeven vaker de smartphone met de hand te bedienen ook meer aangeven dat in automodus gaan voor hen minder eenvoudig gemakkelijk is, zoals **bestuurders die meer dan 3 dagen per week met de auto rijden en bezitters van een bedrijfswagen**.

Wanneer we verder peilen naar de reden waarom dat niet makkelijk is, haalt 27% aan: “ik wil bereikbaar blijven” en een bijkomende 6%: “ik moet bereikbaar zijn voor het werk”. **Het bereikbaar willen en moeten zijn, vormt dus blijkbaar een grote drempel om in automodus te gaan.** Als je het gemakkelijk vindt om in automodus te gaan, vind je het ook normaler om even niet bereikbaar te zijn in de auto (spearman’s correlatie: 0,39; sig 0,00).

Hoe groot is de motivatie om in automodus te gaan?

59% van de bestuurders is bereid om in automodus te gaan. Na afloop van de campagne in augustus 2019 is deze **bereidheid om in automodus te gaan verder gestegen naar 63%**. Opvallend is dat deze stijging uitsluitend te wijten is aan een verhoogde motivatie bij mannelijke bestuurders.

Bereidheid om in automodus te gaan	Voor campagne	Na campagne
Mannen	48%	60%
Vrouwen	64%	65%

De bereidheid voor de verschillende automodi is hetzelfde gebleven na de campagne.

- op stil: 59% is bereid
- buiten handbereik: 58% is bereid
- niet storen: 50% is bereid

Wat bepaalt de motivatie om in automodus te gaan?

Op basis van bovenstaande analyses (en correlaties) zijn enkele argumenten naar voor gekomen die kunnen meespelen in de bereidheid om in automodus te gaan. Op basis van een logistische regressie kunnen ze verder worden afgetoetst.

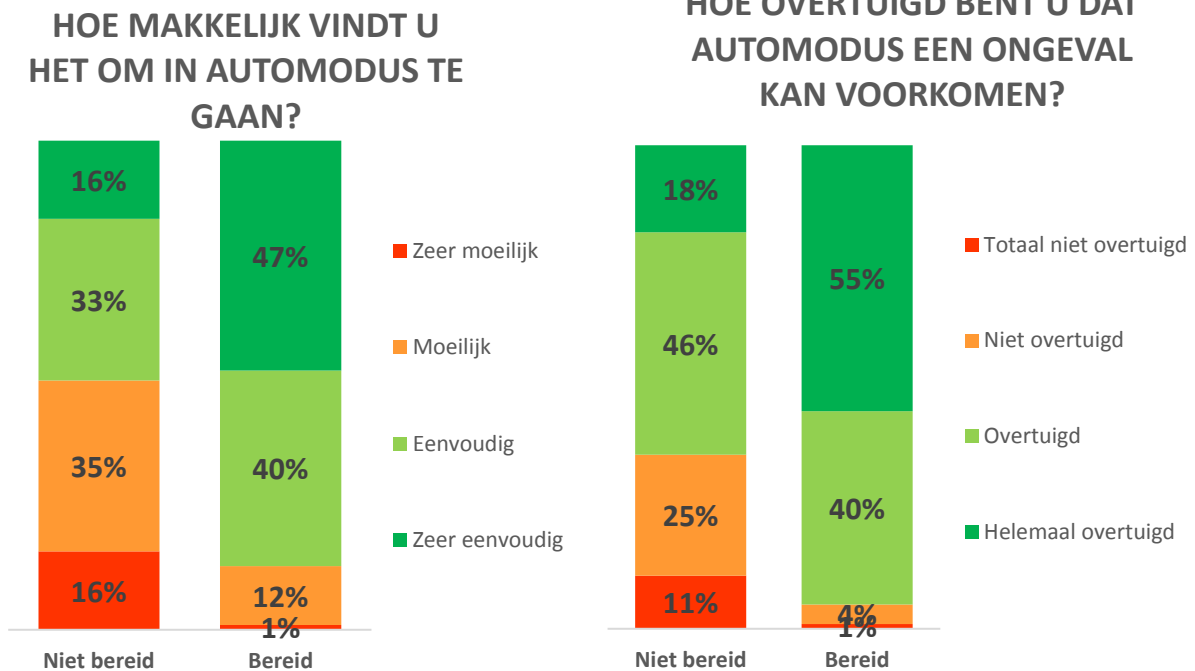
R²: 0,418			
Logistische regressie (bereid wel/niet)	B	Sig.	Exp(B)
Frequentie rijden (ref: enkele dagen per maand)		0,048	
Dagelijks	-0,969	0,010	0,379
4-5 dagen in de week	-1,106	0,006	0,331
1 tot 3 dagen in de week	-1,034	0,010	0,356
Het is heel normaal om even niet bereikbaar te zijn als men met de wagen rijdt.	0,343	0,001	1,409
Hoe overtuigd bent u ervan dat u door in Automodus te gaan een aanrijding kan voorkomen?	0,920	0,000	2,510
Hoe makkelijk vindt u het om in Automodus te gaan vooraleer u met de auto vertrekt?	0,988	0,000	2,686

Mijn partner zou het afkeuren wanneer ik de telefoon (met de hand) gebruik tijdens het rijden?	-0,004	0,050	0,996
Constant	-5,775	0,000	0,003

Logistische regressie met bereidheid (wel of niet) als afhankelijke variabele

Leeftijd en het al dan niet hebben van een bedrijfswagen komen niet als significante voorspellers uit de analyse, hoewel ze wel samenhangen met het gebruik van de smartphone. De argumenten die verbonden zijn met attitude spelen dus een grotere voorspellende rol dan socio-demografische factoren. **De sterkste voorspellers voor de motivatie blijken de overtuiging van de effectiviteit van automodus en hoe makkelijk men het vindt om in automodus te gaan.**

Wanneer de overtuiging van de effectiviteit en het gemak om in automodus te gaan opgesplitst worden volgens bereidheid wordt opnieuw het verschil duidelijk. Zo zijn bestuurders die minder bereid zijn om in automodus te gaan, minder overtuigd dat het een aanrijding kan voorkomen en vinden ze het ook moeilijker om in automodus te gaan.

Figuur 4: Verdeling van bestuurders volgens hun bereidheid om in automodus te gaan (niet bereid versus bereid) en gemak om in automodus te gaan (links) of de overtuiging dat automodus een ongeval kan voorkomen (rechts)

Wat met handenvrij bellen?

De bovenstaande analyses beperken zich tot alle handelingen waarbij de smartphone manueel bediend wordt. Want de momenten waarop je tekst of cijfers ingeeft op je smartphone zijn de gevaarlijkste. Toch vormt handenvrij bellen ook een verhoogd risico op een ongeval. Alleen kunnen we momenteel niet meer rond het feit dat heel veel bestuurders handenvrij bellen, omdat de smartphone met de auto geïntegreerd is én omdat bestuurders bereikbaar willen of moeten zijn. Daarom ligt de focus bij de campagne rond automodus voornamelijk op het manueel bedienen van de smartphone.

Belt u handsfree?	Aantal bestuurders	Bereidheid Automodus	Hoe vaak bedient men de smartphone met de hand?
Ja, dat is mogelijk maar ik gebruik het nooit.	12%	62%	56%
Ja, dat is mogelijk maar ik gebruik het niet altijd.	11%	63%	90%
Ja, mijn smartphone connecteert telkens automatisch met het handenvrijstelsel in mijn wagen.	50%	59%	70%
Neen, ik kan niet handenvrij bellen in de wagen.	26%	67%	63%

Handenvrij bellen: aantal bestuurders, hun bereidheid en hoe vaak ze de smartphone manueel bedienen.

Uit bovenstaande tabel valt af te leiden dat bestuurders die bewust kiezen om niet handenvrij te bellen ook minder hun smartphone met de hand bedienen. **De helft van de bestuurders maakt tegenwoordig automatisch connectie met het handenvrije systeem. De uitdaging is daar om wanneer de smartphone toch al verbonden is met de auto, hem ook meteen buiten handbereik te leggen of (indien gebruikt voor muziek of navigatie) op “niet storen” en alles voor vertrek correct in te stellen.**

De 11% bestuurders die wel beschikken over een handenvrijstelsel, maar dat niet consequent gebruiken, moeten we overtuigen om consequent handenvrij in automodus te gaan. Want 9 op de 10 bestuurders geeft aan de smartphone met de hand te bedienen.

Vragen over deze gedragsbevraging?

VSV - Stijn Dhondt – Onderzoeker sensibilisering
stijn.dhondt@vsv.be, tel. 015 44 32 64